

Rahoitustiedustelu toukokuu 2000

Sisältö

Aineisto..... 2

Yritysrahoitus

Ulkoisen rahoituksen yleisyys..... 3

Ulkoisen rahoituksen koostumus..... 4

Ulkoisen rahoituksen tarve ja laatu 5

Ongelmat ulkoisessa rahoituksessa 6

Ulkopuolisen sijoittajan vastaanotto 7

Syyt pääomasijoittajan vieroksumiseen..... 8

Pankkien markkinaosuudet 9

Vakuutusyhtiöryhmien markkinaosuudet..... 10

Rahoituslaitosten yleisarviointi 11

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

Kilpailu 12

Tuotteiden vertailtavuus 13

Tuotevalikoiman riittävyys 14

Hintataso 15

Palveluiden saatavuus 16

Palvelutaso 17

Yrittäjän neuvotteluasema 18

Liiketoiminnan tuntemus..... 19

Vakuutusyhtiön vaihto 20

Liite 1: Pankkien palvelumaksuvertailu

Liite 2: Pankkien korko- ja lainatarjousvertailu

Aineisto

Rahoitustiedustelu on tehty puhelinhaastatteluna keväällä 2000. Kohderyhmänä on suomalaiset pk-yritykset. Otantakehikkona on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 95 ja yritysrekisteriä. Otokoko oli 4001 yritystä. Tutkimustuloksia laskettaessa otos on oikaistu painokertoimilla.

Aineiston rakenne

		Painottamaton		Painotettu	
		n=	%	n(w)=	%
PÄÄTOIMIALA	Pk-teollisuus	1741	44	557	14
	Rakentaminen	300	7	631	16
	Palvelut	1430	36	1887	47
	Kauppa	530	13	926	23
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	1 - 4 henkilöä	1760	44	1489	37
	5 - 9 henkilöä	901	23	993	25
	10 - 49 henkilöä	1098	27	1264	32
	50 - 249 henkilöä	242	6	254	6
LIIKEVAIHTO 1999	1 mmk tai alle	1174	29	933	23
	2 - 5 mmk	1104	28	1055	26
	6 - 10 mmk	532	13	600	15
	11 - 20 mmk	372	9	479	12
	Yli 20 mmk	479	12	570	14
	Ei vastausta	340	8	364	9
ALUE (MAAKUNTA)	Uusimaa	751	19	1187	30
	Varsinais-Suomi	359	9	396	10
	Satakunta	237	6	185	5
	Häme	272	7	278	7
	Pirkanmaa	354	9	362	9
	Kaakkois-Suomi	229	6	216	5
	Etelä-Savo	174	4	123	3
	Pohjois-Savo	200	5	169	4
	Pohjois-Karjala	178	4	116	3
	Keski-Suomi	214	5	184	5
	Etelä-Pohjanmaa	220	5	168	4
	Pohjanmaa	112	3	105	3
	Keski-Pohjanmaa	139	3	109	3
	Pohjois-Pohjanmaa	217	5	196	5
Kainuu	156	4	57	1	
Lappi	189	5	150	4	
ALUE (LÄÄNIT)	Pääkaupunkiseutu	504	13	850	21
	Muu Etelä-Suomi	749	19	833	21
	Länsi-Suomi	1594	40	1480	37
	Itä-Suomi	553	14	409	10
	Pohjois-Suomi	601	15	430	11
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä/toimitusjohtaja	3422	86	3308	83
	Muu johtaja	252	6	298	7
	Päällikkö / muu esimiesasema	327	8	395	10
SUOMEN YRITTÄJIEN JÄSEN	Kyllä	1939	48	1793	45
	Ei	2062	52	2208	55
YHTEENSÄ		4001	100	4001	100

Yritysrahoitus

Ulkoisen rahoituksen yleisyys

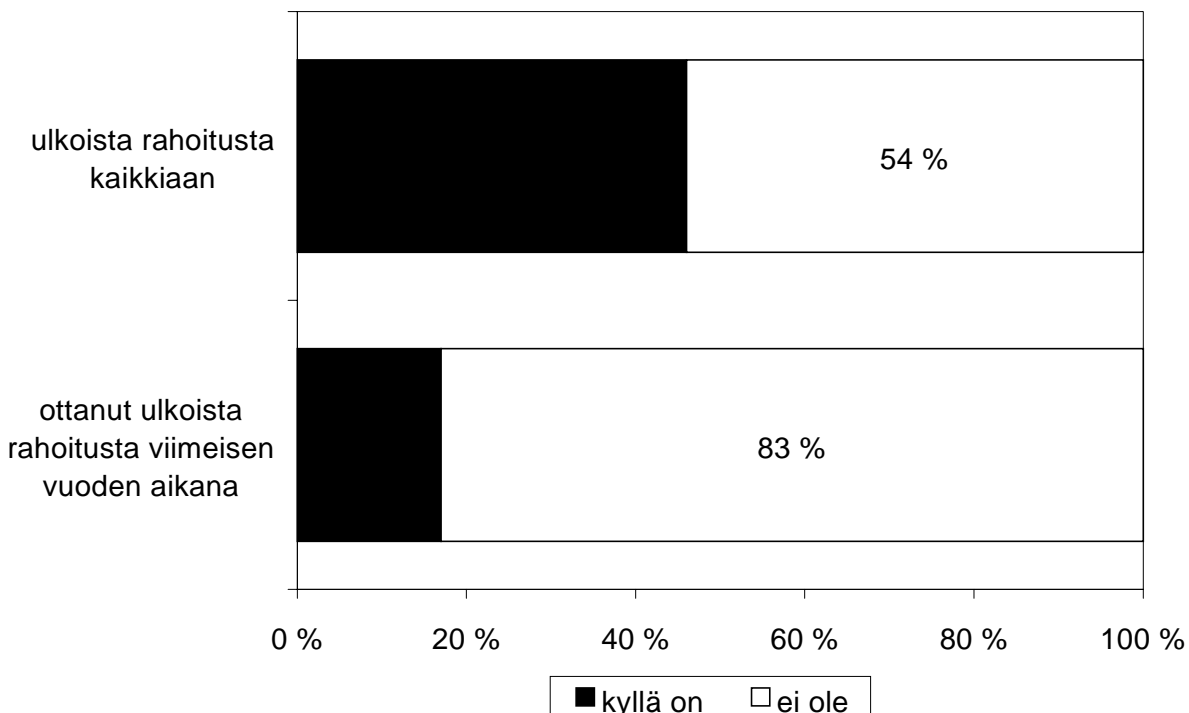
Ulkoisen rahoituksen yleisyys, % vastanneista

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
on ulkoista rahoitusta	46 %	44 %	57 %	47 %	43 %
ei ole ulkoista rahoitusta	54 %	56 %	43 %	53 %	57 %
ottanut rahoitusta viim. vuoden aikana	17 %	13 %	23 %	17 %	17 %
ei ole ott. rah. viim. vuoden aikana	83 %	87 %	77 %	83 %	83 %

Kyselyhetkellä runsaalla puolella pk-yrityksistä ei ollut ulkoista rahoitusta eli lainoja tai takauksia. Teollisuudessa ulkoista rahoitusta oli isommalla osalla yrityksistä kuin muilla toimialoilla. Viimeisen vuoden aikana ulkoista rahoitusta oli hankkinut vain 17 prosenttia kaikista pk-yrityksistä eli noin kolmannes niistä, joilla ulkoista rahoitusta ylipäättään oli. Kaikista teollisuusyrityksistä lähes joka neljäs oli hankkinut ulkoista rahoitusta viimeisen vuoden aikana.

Ulkoisen rahoituksen osuus on siten jatkanut vähentymistään viime aikoina, sillä mm. Pankkiyhdistyksen tuoreen kyselyn mukaan luottoja on ollut viimeisen vuoden aikana noin 56 prosentilla 2-4 henkeä työllistävistä yrityksistä.

Kuvio 1: Ulkoisen rahoituksen yleisyys pk-sektorilla

Yritysrahoitus

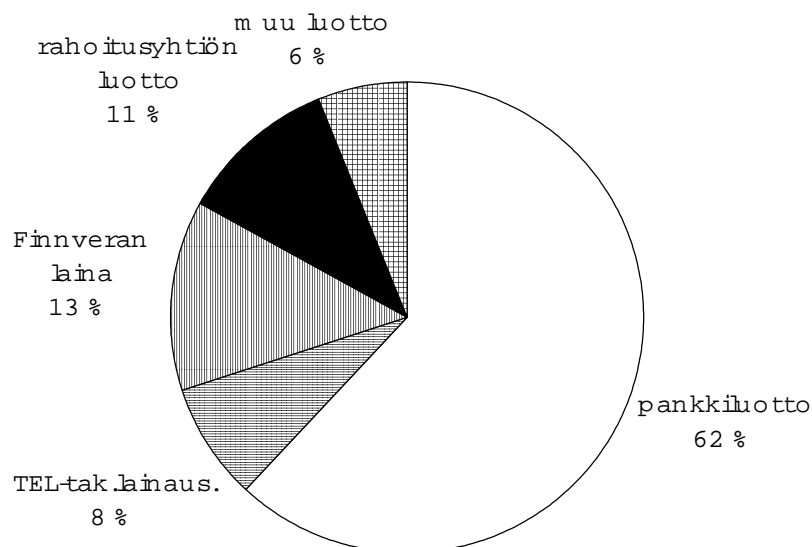
Ulkoisen rahoituksen koostumus

Ulkoisen rahoituksen koostumus, % vastanneista

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	rakentaminen	palvelut
pankkiluotot	62 %	71 %	53 %	73 %	59 %
valuuttaluotot	1 %	1 %	1 %	0 %	1 %
TEL-takaisinlainaus	8 %	10 %	8 %	9 %	6 %
Finnveran laina	13 %	8 %	22 %	6 %	13 %
rahoitusyhtiön luotto	11 %	6 %	11 %	2 %	16 %
ulkopuolisen riskisijoitus	1 %	1 %	2 %	0 %	1 %
muu luotto	4 %	3 %	3 %	10 %	4 %

Pankkiluottoja oli 62 prosentilla niistä yrityksistä, joilla ylipäättään oli ulkoista rahoitusta. Finnveran luottoja oli joka kahdeksannella ja rahoitusyhtiöluottoja joka yhdeksännellä yrityksellä. TEL-takaisinlainauksen osuus oli noin 8 prosenttia. Ulkopuolista riskipääomaa ja valuuttaluottoja oli todella harvalla yrityksellä. Muu ulkoinen rahoitus jakautui pienempiin eriin useiden eri rahoitusmuotojen kesken ja sen osuus oli suurin rakennusosalalla, jossa oli myös muita useammin pankkiluottoja. Kaupassa oli muita toimialoja enemmän TEL-takaisinlainausta, teollisuudessa Finnveran lainoja ja palveluissa rahoitusyhtiöluottoja.

Kuvio 2: Ulkoisen rahoituksen koostumus pk-sektorilla

Yritysrahoitus

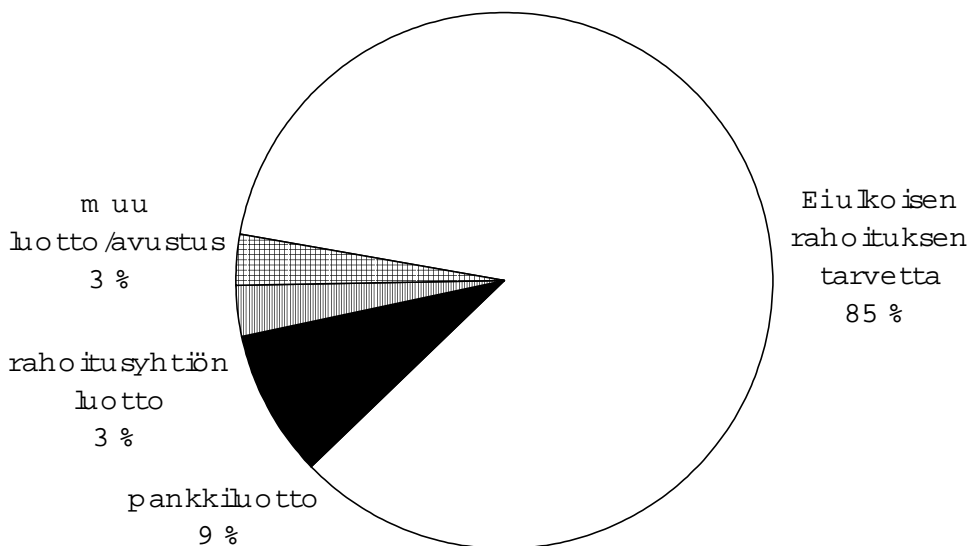
Ulkoisen rahoituksen tarve ja laatu

Aiotteko hankkia ulkoista rahoitusta lähitulevaisuudessa ja jos aiotte, niin millaista?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
ei aio hankkia uutta rahoitusta	85 %	91 %	80 %	84 %	86 %
pankkiluottoa	9 %	7 %	11 %	10 %	7 %
Finnveran lainat	2 %	1 %	4 %	1 %	1 %
TEL-takaisinlainausta	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %
ulkopuolisen riskisijoitusta	0 %	0 %	1 %	0 %	1 %
rahoitusyhtiön luottoa	3 %	1 %	2 %	1 %	4 %
muuta luottoa / avustusta	1 %	0 %	2 %	3 %	1 %

85 prosenttia pk-yrityksistä ei tarvitse lähitulevaisuudessa ulkoista rahoitusta yrityksensä kehittämiseen. Valtaosa yrityksistä ei siis aio laajentaa toimintaansa tai suoriutuu siitä tulo-rahoituksensa turvin. Teollisuudessa on hieman muita toimialoja enemmän tarvetta ulkoiseen rahoitukseen. 60 prosenttia ulkoista rahoitusta tarvitsevistä aikoo ottaa pankkilainaa ja joka viides rahoitusyhtiön luottoa. Muut luotot eivät ole monenkään yrityksen suunnitelmassa. Ulkoisen rahoituksen tarve on selvästi vähentynyt viime vuodesta, mutta sen koostumus on pysynyt ennallaan.

Kuvio 3: Ulkoisen rahoituksen tarve ja laatu pk-yrityksissä

Yritysrahoitus

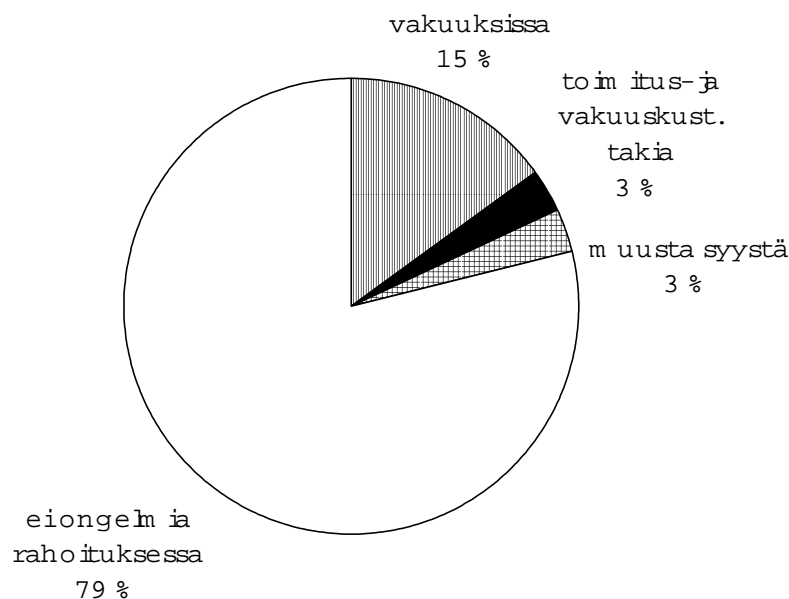
Ongelmat ulkoisessa rahoituksessa

Ulkoista rahoitusta tarvitsevien ongelmat

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
vakuuksissa	15 %	19 %	22 %	22 %	8 %
korkean koron suhteen	1 %	0 %	2 %	3 %	1 %
luoton saatavuudessa muista syistä	1 %	2 %	2 %	2 %	0 %
toimitus- ja vakuuskust. takia	3 %	2 %	1 %	13 %	0 %
heikon taloudellisen tilanteen takia	1 %	0 %	1 %	0 %	1 %
rahoitus ei ole ongelma	79 %	78 %	72 %	60 %	90 %

Lähes 80 prosentilla ulkoista rahoitusta tarvitsevista yrityksistä ei ole vaikeuksia sen suhteen. 15 prosentilla on ongelmia vakuuksissa. Palvelualoilla vaikeuksia on vähiten. Rahoitusvaikeudet ovat harvinaisempia kuin aikaisemmissa kyselyissä.

Kuvio 4: Rahoituksen ongelmat

Yritysrahoitus

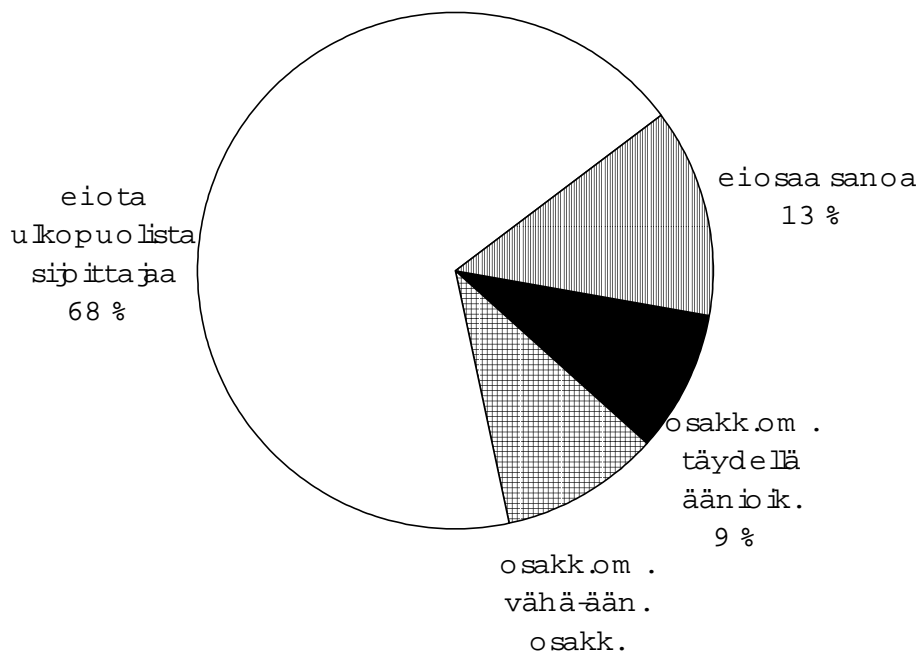
Ulkopuolisen sijoittajan vastaanotto

Ottaisitteko ulkopuolisen sijoittajan yritykseenne?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
osakkeenomistajaksi saaden sijoitusta vastaavan päätösvallan yrityksessä	9 %	6 %	11 %	8 %	10 %
osakkeenomistajaksi, jolla on vain vähä- äänisiä osakkeita tai kokonaan ilman äänioikeutta olevia osakkeita	10 %	8 %	13 %	13 %	10 %
ei ota ulkopuolista sijoittajaa	68 %	72 %	66 %	74 %	65 %
ei osaa sanoa	13 %	14 %	11 %	6 %	15 %

Kaksi yrittäjää kolmesta ei ole halukas ottamaan yritykseensä pääomasijoittajaa edes vähä-äänisillä tai äänioikeudettomilla osakkeilla. Teollisuudessa ja palvelualoilla riskisijoittajiin suhtaudutaan myönteisemmin, kaupassa ja rakennusalaalla kielteisemmin. Yrittäjien suhtautumisessa ulkopuoliseen sijoittajaan ei ole tapahtunut muutoksia.

Kuvio 5: Ulkopuolisen sijoittajan vastaanotto

Yritysrahoitus

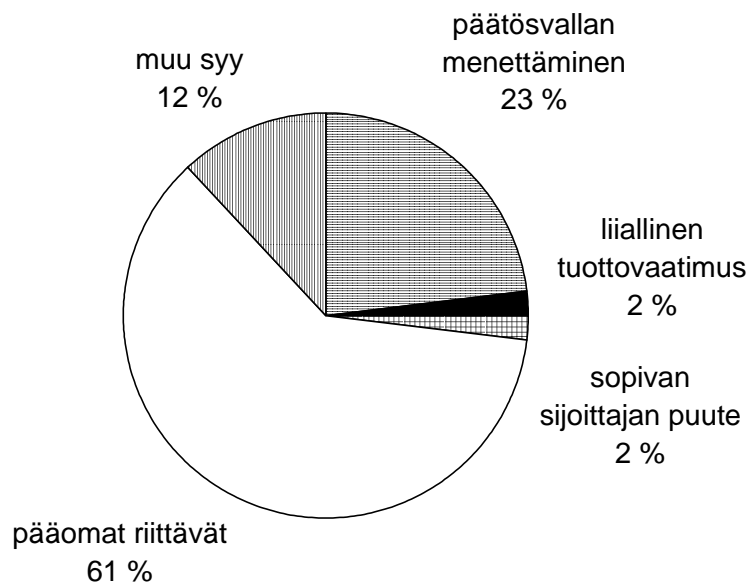
Syyt pääomasijoittajan vieroksumiseen

Miksette halua pääomasijoittajaa yritykseenne?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
päätösvallan menettäminen/kaventuminen	23 %	16 %	27 %	26 %	25 %
sijoittajan liian korkea tuottovaatimus	2 %	1 %	4 %	1 %	1 %
soveliaan/ammattitaitoisen sijoittajan puute	2 %	4 %	3 %	0 %	2 %
yrityksen pääomat ovat jo riittävät	61 %	58 %	51 %	69 %	62 %
muu syy	12 %	21 %	16 %	4 %	10 %

Riskirahoittajan vieroksumisen selvästi yleisin syy on se, että yrityksessä ei ole tarvetta lisärahoitukselle. Lähes joka neljäs pääomasijoittajaa vierastava yrittäjä pelkää päätösvaltansa kapenevan pääomasijoittajan tullessa yritykseen. Merkittävä muutos aiempiin kyselyihin on se, että sijoittajista ei ole enää puutetta, eikä heidän tuottovaatimuksiakaan pidetä liian suurina.

Kuvio 6: Syyt pääomasijoittajan vieroksumiseen

Yritysrahoitus

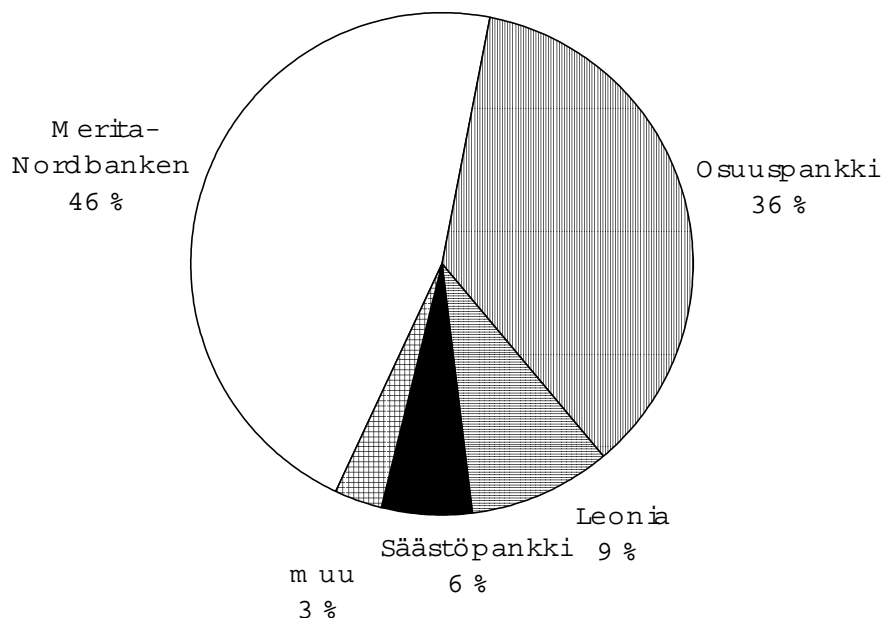
Pankkien markkinaosuudet

Yrityksen pääasiallisesti käyttämä pankkiryhmä, %

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
MeritaNordbanken	46 %	50 %	43 %	40 %	46 %
Osuuspankki	36 %	31 %	37 %	43 %	37 %
Leonia	9 %	9 %	9 %	10 %	8 %
Säästöpankki	6 %	6 %	7 %	5 %	6 %
muu	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %

Pk-yritykset ovat keskittyneet selvästi MeritaNordbankenin ja Osuuspankkien asiakkaiksi. Näiden pankkiryhmien markkinaosuus pk-yrityksistä on yhä yli 80 prosenttia. Käytännössä pk-yritykset kohtaavat siten hyvin keskittyneet pankkimarkkinat rahoitusta hankkiessaan. MeritaNordbankenin markkinaosuus on asiakkaiden lukumäärällä mitattuna suurempi kuin Osuuspankkien. Markkinaosuuksissa ei ole tapahtunut muutoksia viime vuoteen verrattuna.

Kuvio 7: Pankkien markkinaosuudet pk-sektorilla

Yritysrahoitus

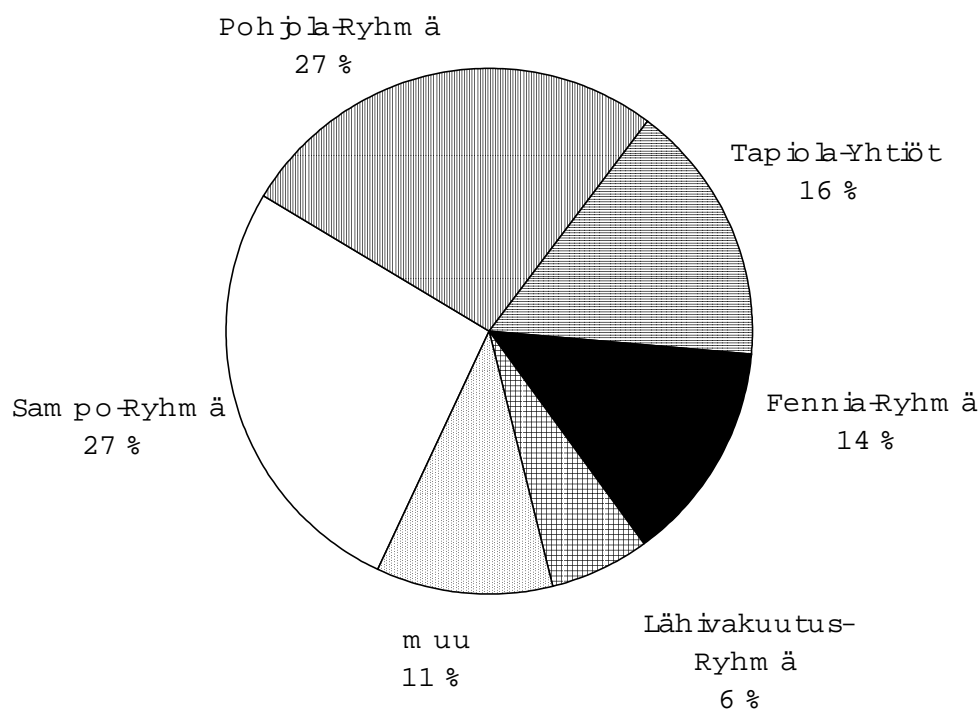
Vakuutusyhtiöryhmien markkinaosuudet

Yrityksen käyttämä vakuutusyhtiöryhmä, %

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
Sampo-Ryhmä	27 %	29 %	25 %	33 %	25 %
Pohjola-Ryhmä	27 %	30 %	20 %	33 %	25 %
Tapiola-Yhtiöt	16 %	14 %	19 %	13 %	17 %
Fennia-Ryhmä	14 %	12 %	20 %	14 %	13 %
Lähipakuutus-Ryhmä	6 %	4 %	8 %	4 %	6 %
jokin muu	11 %	10 %	9 %	3 %	14 %

Kyselyhetkellä Sampo-Ryhmä ja Pohjola-Ryhmä olivat isoimmat vakuutusyhtiöryhmät ja niiden osuus pk-yrityksistä oli suunnilleen yhtä suuri. Tässä kyselyssä kysytyt keskiarvot sivuuttavat sen, että ryhmien väliset markkinaosuudet vaihtelevat voimakkaasti eri vakuutusmuodoissa, koska yhtiöt keskittyvät vakuutusalan eri lohkoihin. Esimerkiksi henkivakuutusten ja vapaaehtoisten eläkevakuutusten saralla myös Meritalla on huomattava markkinaosuus.

Kuvio 8: Vakuutusyhtiöryhmien markkinaosuudet pk-sektorilla

Yritysrahoitus

Rahoituslaitosten yleisarviointi

Yrittäjien kouluarvosanat rahoituslaitoksille

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
MeritaNordbanken	7,8	7,9	7,7	7,8	7,8
Osuuspankki	8,4	8,3	8,3	8,4	8,4
Leonia	8,0	8,4	8,0	7,8	7,8
Säästöpankki	8,7	8,9	8,6	8,7	8,7
muu oma pankki	8,4	8,6	8,4	..	7,8
pankit yleensä	7,2	7,2	7,1	7,1	7,2
Sampo-Ryhmä	8,0	8,0	7,9	8,3	7,9
Pohjola-Ryhmä	8,0	7,9	7,8	8,2	7,9
Tapiola-Yhtiöt	8,0	8,0	7,8	8,3	7,9
Fennia-Ryhmä	8,0	8,2	8,0	8,1	8,0
Lähivakuutus-Ryhmä	8,1	8,2	8,0	8,3	8,0
muu oma vakuutusyhtiöryhmä	8,0	8,1	8,0	8,0	7,9
vakuutusyhtiöt yleensä	7,4	7,5	7,2	7,3	7,4
oma rahoitusyhtiö	8,1	8,0	8,2	8,0	8,2
Finnvera	7,7	7,7	7,8	7,6	7,7

Finnveraa lukuun ottamatta rahoituslaitosten arvosanat on laskettu vain niiltä, jotka ovat ko. yhtiön pääasiallisia asiakkaita. Tämän lisäksi pankkeja, Finnveraa ja vakuutusyhtiöitä koskevat yleiset arvosanat pyydettiin kaikilta vastaajilta. Rahoitusyhtiöitä ei ole kyselyssä yksilöity.

Finnvera saa paremman arvosanan kuin pankit ja vakuutusyhtiöt yleensä. Pankeista korkeimman arvosanan saavat säästöpankit ja vakuutusyhtiöistä Lähivakuutus-Ryhmä. Vakuutusyhtiöiden väliset erot ovat kuitenkin olemattomat. MeritaNordbanken saa huonomman arvosanan kuin muut pankit. Oma rahoitusyhtiö sijoittuu keskimäärin muiden yritysten käyttämien rahoituslaitosten tasolle, sillä pankkien vertailukelpoinen keskiarvo on 8,1 ja vakuutusyhtiöiden 8,0.

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

Vakuutusalaan kohdistuu useita muutospaineita tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa. Näkyvimmit muutokset tulevat niin sanottujen finanssitavaratalojen ja lisääntyvän ulkomaisen tarjonnan myötä. Etenkin Sammon ja Leonian yhdistyminen ja Pohjola-Ryhmää koskevat uudistukset muuttavat suomalaisia vakuutusmarkkinoita. Seuraavassa on kartoitettu sitä, miten pk-yritykset vakuutusalan suurena asiakasryhmänä suhtautuvat näihin alan uudelleen järjestelyihin lyhyellä aikavälillä.

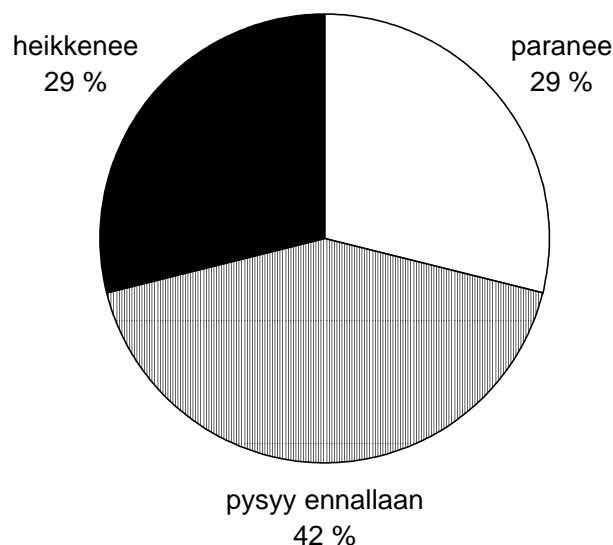
Kilpailu

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat alan kilpailuun?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
paranee	29 %	25 %	25 %	28 %	31 %
pysyy ennallaan	42 %	42 %	46 %	41 %	42 %
heikkenee	29 %	33 %	29 %	31 %	27 %

Runsas neljännes pk-yrityksistä uskoo vakuutusalan uudelleen järjestelyiden parantavan alan kilpailua. Yhtä moni odottaa kilpailun heikkenevän. 40 prosenttia vastaajista arvioi vakuutuskilpailun pysyvän ennallaan. Kilpailutilanteen muutosta odottavien osuudet ovat suunnilleen samat kuin Sampo-Ryhmän ja Pohjola-Ryhmän markkinaosuudet.

Kuvio 9: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja kilpailu

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

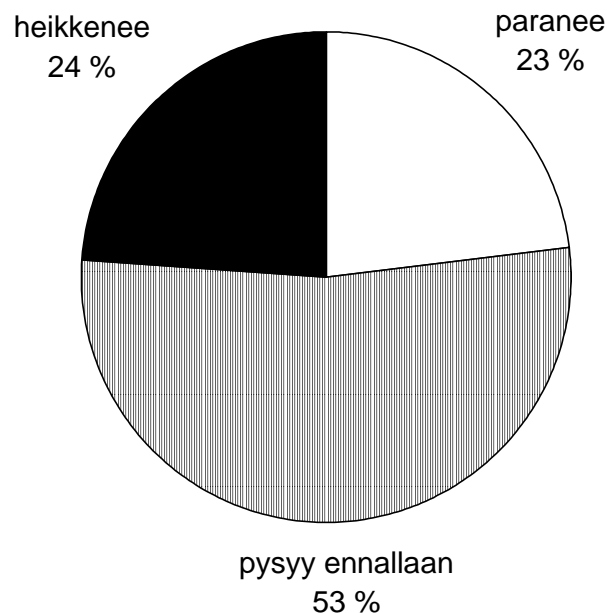
Tuotteiden vertailtavuus

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat vakuutus tuotteiden vertailtavuuteen?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
paranee	23 %	21 %	21 %	28 %	23 %
pysyy ennallaan	53 %	53 %	58 %	46 %	55 %
heikkenee	24 %	25 %	21 %	26 %	22 %

Puolet vastaajista arvioi, että vakuutus tuotteiden vertailtavuus pysyy ennallaan vakuutusalan muutoksista huolimatta. Vajaa neljännes odottaa vertailtavuuden paranevan ja heikkenemistä odottaa likimain yhtä moni.

Kuvio 10: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja tuotteiden vertailtavuus

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

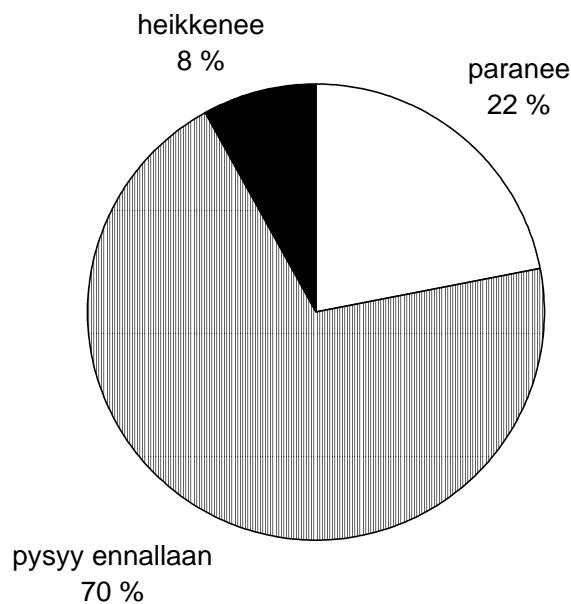
Tuotevalikoiman riittävyys

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat erilaisten vakuutus tuotteiden riittävyyteen?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
paranee	22 %	22 %	22 %	21 %	22 %
pysyy ennallaan	70 %	68 %	72 %	70 %	70 %
heikkenee	8 %	10 %	6 %	9 %	8 %

Selvä enemmistö pk-yrityksistä ennakoivat vakuutus tuotteiden valikoiman pysyvän ennallaan vakuutusalan uudelleen järjestelyistä huolimatta. Rungas viidennes odottaa valikoiman paranevan ja vain 8 prosenttia arvioi sen heikkenevän.

Kuvio 11: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja tuotevalikoima

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

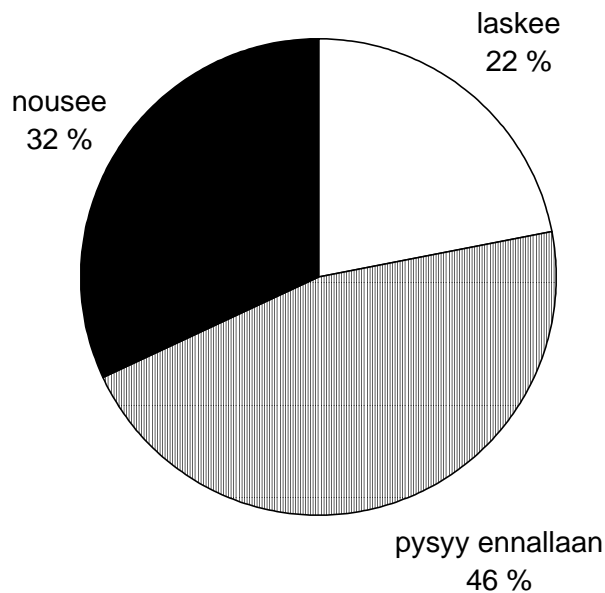
Hintataso

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat hintatasoon?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
laskee	22 %	21 %	22 %	26 %	21 %
pysyy ennallaan	46 %	47 %	46 %	41 %	47 %
nousee	32 %	32 %	33 %	33 %	32 %

Joka kolmas vastaaja uskoo vakuutusalan hintatason nousevan alan uudelleen järjestelyiden myötä. Alle puolet odottaa sen pysyvän ennallaan ja runsas viidennes arvioi hintatason laskevan. Odotukset ovat siis pääosin hintojen nousun suuntaan.

Kuvio 12 Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja hintataso

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

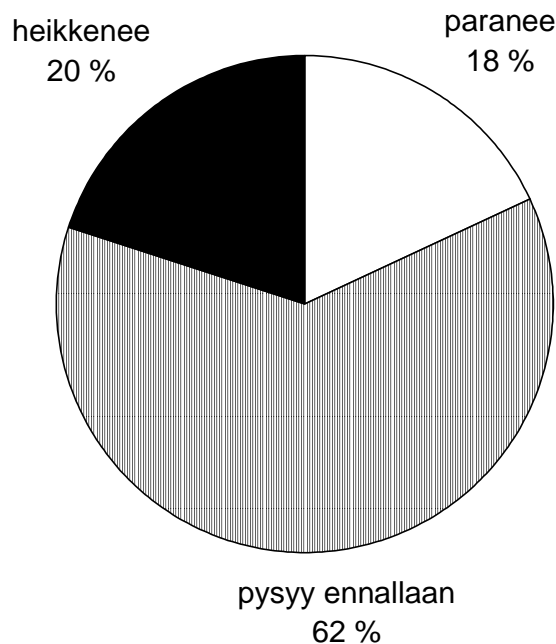
Palveluiden saatavuus

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat palveluiden saatavuuteen?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
paranee	18 %	19 %	17 %	18 %	18 %
pysyy ennallaan	62 %	58 %	64 %	60 %	64 %
heikkenee	20 %	23 %	19 %	22 %	18 %

Vajaa kaksi kolmasosaa vastaajista odottaa, etteivät vakuutusalan muutokset vaikuta alan palveluiden saatavuuteen. Joka viides arvioi kuitenkin palveluiden saatavuuden heikkenevän. Hieman harvempi uskoo sen paranevan.

Kuvio 13: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja palveluiden saatavuus

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

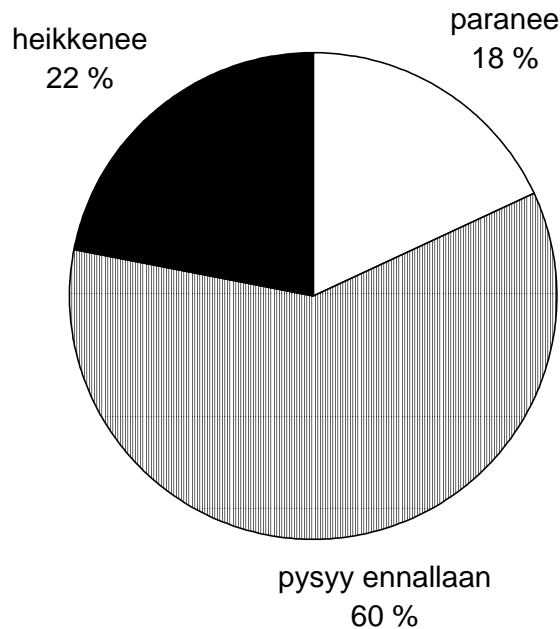
Palvelutaso

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat palvelutasoon?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
paranee	18 %	16 %	17 %	17 %	20 %
pysyy ennallaan	60 %	59 %	61 %	59 %	59 %
heikkenee	22 %	24 %	22 %	24 %	21 %

60 prosenttia vastaajista arvioi, etteivät vakuutusalan uudelleen järjestelyt muuta alan palvelutasoa. Palvelun laadun heikkenemistä odottaa runsas viidennes vastaajista, kun taas laadun paranemiseen uskoo vajaa viidennes vastaajista.

Kuvio 14: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja palveluiden laatu

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

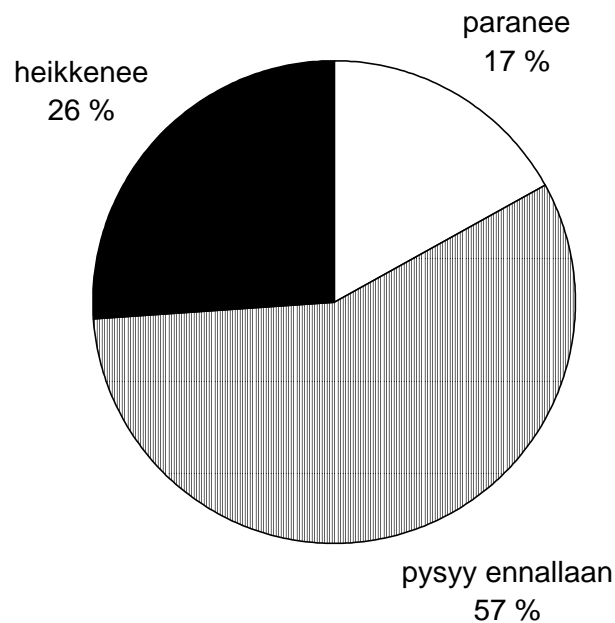
Yrittäjän neuvotteluasema

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat yrittäjän neuvotteluasemaan?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
paranee	17 %	17 %	15 %	19 %	18 %
pysyy ennallaan	57 %	55 %	58 %	53 %	58 %
heikkenee	26 %	28 %	27 %	28 %	24 %

Vakuutusalan uudelleen järjestelyiden uskotaan hieman useammin johtavan yrittäjän neuvotteluaseman heikkenemiseen kuin paranemiseen. Yli puolet vastaajista kuitenkin arvioi, ettei neuvotteluasemassa tapahdu muutoksia.

Kuvio 15: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja yrittäjän neuvotteluasema

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

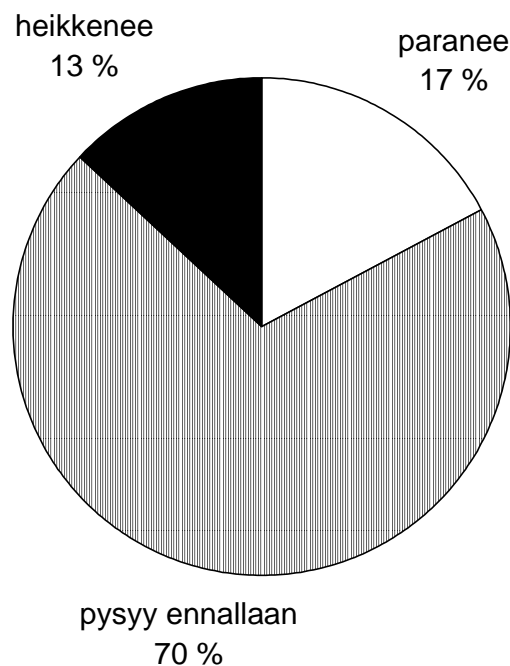
Liiketoiminnan tuntemus

Miten vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuttavat liiketoiminnan tuntemukseen?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
paranee	17 %	19 %	17 %	16 %	17 %
pysyy ennallaan	69 %	67 %	70 %	69 %	70 %
heikkenee	13 %	14 %	13 %	15 %	13 %

Lähes 7 vastaajaa kymmenestä arvioi, etteivät vakuutusalan uudelleen järjestelyt vaikuta siihen, miten vakuutusyhtiöt tuntevat asiakkaidensa liiketoiminnan. Lopuista hieman useampi on sitä mieltä, että liiketoiminnan tuntemus paranee muutosten myötä.

Kuvio 16: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja liiketoiminnan tuntemus

Vakuutusalan uudelleen järjestelyt

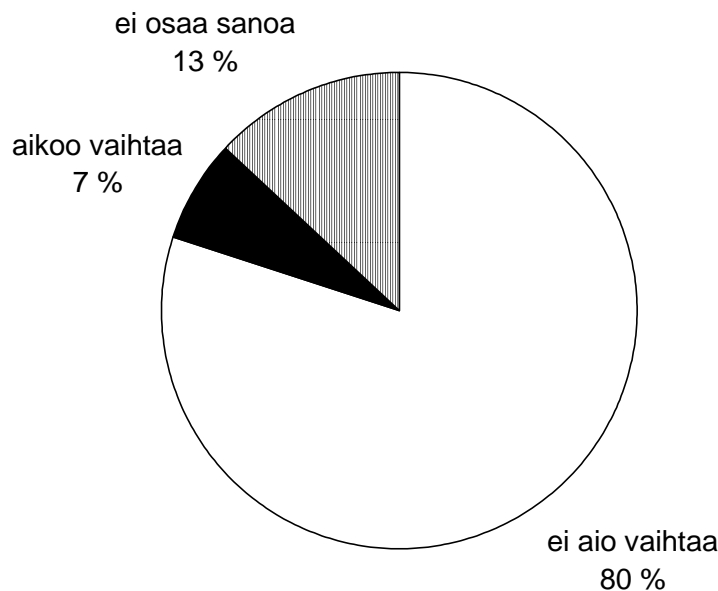
Vakuutusyhtiön vaihto

Aiotteko vaihtaa vakuutusyhtiötä vakuutusalan uudelleen järjestelyiden takia?

	kaikki yritykset	kauppa	teollisuus	raken- taminen	palvelut
ei	80 %	78 %	82 %	81 %	79 %
kyllä	7 %	6 %	7 %	10 %	7 %
ei osaa sanoa	13 %	16 %	11 %	9 %	13 %

Seitsemän prosenttia pk-yrityksistä aikoo vaihtaa vakuutusyhtiötä alan muutosten takia. Lisäksi 13 prosenttia ei osaa sanoa, mitä tässä suhteessa tulee tekemään. 80 prosenttia vastanneista tulee kuitenkin pysymään nykyisten vakuutusyhtiöiden asiakkaana. Suurimmillaan alan muutokset voivat siis tarkoittaa sitä, että viidennes markkinoista jaetaan uudelleen.

Kuvio 17: Vakuutusalan uudelleen järjestelyt ja vakuutusyhtiön vaihto

Liite 1: Pankkien palvelumaksuvertailu

Pienyrityksiltä perittävät palvelumaksut

Esimerkkejä kotimaan maksuliikkeen palvelumaksuista, mk/tapahtuma

Manuaalinen maksuliike			
	MeritaNordbanken	OKO	Leonia
Lähtevät maksut			
käteismaksu	20	20	20
tilisiirto	15	10	20
tilisiirto maksupalveluna	10	6	8
tilisiirto maksupalv., kuitti	10	6	8
Saapuvat maksut			
viitesiirto	0,75	0,75	0,75
viitteetön	3	3	3
Tiliote	10	6	8
Konekielinen maksuliike			
	MeritaNordbanken	OKO	Leonia
Lähtevät maksut			
viitteellinen	0,20	0,15	0,20
viitteetön	0,80	0,65	0,60
Saapuvat maksut			
viitteellinen	0,75	0,50	0,75
Tiliote	2	1,50	5-15-30*
Tapahtumakysely	1	0	2

* kk-maksu, erittely kk-vko-pv

Pankkien pienyrityksiltä perimät palvelumaksut ovat likimain saman suuruiset kolmessa suurimmassa pankkiryhmässä. Monet Osuuspankkien ohjehinnat olivat kyselyhetkellä hieman muita alhaisemmat, mutta etenkin useimmin käytetyt maksut voivat muuttua nopeasti. On myös huomattava, että pelkästään kotimaan maksuliikkeessä on kaikissa pankeissa kymmeniä erilaisia palvelukokonaisuuksia ja niistä perittäviä maksuja, joiden sisällöt eivät ole useinkaan vertailukelpoisia. Sen sijaan ulkomaan maksuliikkeessä ei pankkien välillä ole merkittäviä eroja. Palveluiden tärkeys myös vaihtelee asiakkaan tarpeiden mukaan. Siksi pankit räätälöivät suurille yrityksille palvelukokonaisuuksia, joiden hinnat poikkeavat huomattavasti pienyrityksiltä perittävistä ohjehinnoista.

Palvelumaksuihin vaikuttavat merkittävästi myös asiointitavat. Pankkikonttorissa asioiva käteisasiakas maksaa aina korkeimmat kertamaksut, kun taas automaateilla ja erilaisilla verkko- ja pääteyhteyksillä maksuliikettään hoitavat pääsevät halvemmalla. Kaikilla pankeilla onkin erilaisia internet- ym. paketteja yritysten maksuliikettä, sijoitustoimintaa ja rahoitustarjontaa varten. Niistä peritään usein 400 – 1000 markan liittymis-/perustamismaksu ja 20 – 1000 markan kuukausittainen käyttömaksu palvelun sisällön ja pankkiryhmän mukaan. Nämä vaihtoehdot ovat sitä edullisempia, mitä useampia tapahtumia asiakkaalla on.

Liite 2: Pankkien korko- ja lainatarjousvertailu

Kaksi hyväkuntoista Suomen Yrittäjien helsinkiläistä jäsenyritystä haki toukokuussa 2000 lainaa alueen suurimmilta pankeilta. Ensimmäinen yritys on noin 30 työntekijän teollinen painoalan yritys, joka aikoo tehdä noin miljoonan markan koneinvestoinnin, joka kuoletetaan kolmessa vuodessa. Rahoitusta haettiin yrityksen pääasiallisesti käyttämän MeritaNordbankenin lisäksi Osuuspankista ja Leoniasta. Kaikista tarjottiin leasingrahoitusta. Kaikki tarjosivat viitekoroksi euriboria siten, että viitejakson yritys voisi valita itse. Korkomarginaaliksi MeritaNordbankenin tarjosi 2 %, Osuuspankki 1,5 % ja Leonia 2,5 %. Vertailun perusteella Osuuspankin tarjous oli siis paras.

Toinen yritys on kolme henkilöä työllistävä tilitoimisto, joka aikoo tehdä 100 000 markan kaluste- ja atk-laiteinvestoinnin, jonka laina-ajaksi toivottiin 5-10 vuotta. Vakavaraisella yrityksellä on luottosuhde jo aiemmin Osuuspankkiin ja MeritaNordbankeniin, joten yrittäjä pyysi lainatarjouksen näiltä kahdelta pankilta ja toimitti molempiin virallisen tilinpäätöksen. Osuuspankki tarjosi pankkilainaa täyttä reaaliavakuutta vastaan. Vuosikorko olisi noin 6 %, joka koostuisi yrityksen valitsemasta euribor/prime –viitekorosta sekä 1,5 % korkomarginaalista. Lisäksi pankki perisi 1000 markan toimitusmaksun. MeritaNordbankenin tarjosi kohderahoitusta konehankintaan (n. 30 %) ja loppuosaan 3, 4 tai 5 vuoden osamaksua 4 % marginaalilla yrittäjän haluamaan euribor- tai primeviitekorkoon. Pankki lupasi hankkia osamaksusuudelle Finnveran takauksen, mutta halusi pankkilainalle täyden yritys- ja henkilötakauksen. Kokonaiskorko olisi noin 8 prosenttia ja toimitusmaksu 500 – 1000 markkaa. Lisäksi MeritaNordbankenin vaati yrityksen kassavirtalaskelman tai ennusteen tulevalle tilikaudelle. Tässä tapauksessa tarjousten vertailu ei ole yhtä helppoa kuin ensimmäisessä tapauksessa, mutta voidaan sanoa, että Osuuspankin tarjous oli houkuttelevampi.

On huomattava, että Osuuspankin korkotarjous oli palvelualan pienyritykselle sama kuin hieman isommalle teollisuusyritykselle, kun taas MeritaNordbankenin tarjouksissa on selvä ero. Investointikohteen laatu ja arvo taas selittänee sen, että teollisuusyritykselle kaikki tarjosivat leasingrahoitusta, mutta palveluyritykselle pankkilainaa ja osamaksua. Kaiken kaikkiaan on selvää, että pienyritysten on syytä vertailla pankkien laina- ja korkotarjouksia. Paras tarjous ei tule aina siltä pankilta, jota yritys on pääasiallisesti käyttänyt. Tarjousten rakenteessa voi olla eroja, jotka vaikeuttavat vertailua ja voivat johtaa selviin kustannuseroihin.

Euribor-, prime- vai kiinteä korko?

Luotossa käytetty viitekorko vaikuttaa luoton kokonaiskustannuksiin. Ennen rahamarkkinoiden vapautumista pyrittiin kiinteäkorkoisiin tai peruskorkoon sidottuihin luottoihin. Nykyisin vaihtoehtoina ovat lähinnä kansalliset heliborit korvannut euribor-korko tai rahoituslaitosten omat prime-korot. Myös kiinteäkorkoisia luottoja on yhä saatavilla. Yleisesti pitkäaikaisiin lainoihin suositellaankin mahdollisimman kiinteitä ja pitkäaikaisia korkoja. Kuntarahoituksen tuoreen selvityksen mukaan muuttuvista koroista prime-korot ovat olleet euribor-korkoa kalliimpia, sillä monet pankit nostavat niitä herkästi markkinakorkojen nousun mukana, mutta laskevat niitä hitaammin

silloin, kun korot ovat yleisesti laskussa. Erot euribor-korkoihin ovat kuitenkin kaventuneet selvästi viime vuosina.

Tiivistelmä tuloksista

Yritysten rahoitustarpeet ovat edelleen vähäisiä

Pk-yritysten rahoitustarpeet ovat kaikkiaan todella harvinaisia, sillä vain joka toisella yrityksellä on ylipäätään lainoja tai takauksia ja 85 prosenttia yrityksistä ei aio hankkia niitä lähitulevaisuudessakaan. Joka viidennellä ulkoista rahoitusta tarvitsevalla pk-yrityksellä on vaikeuksia sen suhteen. 15 prosentilla on ongelmia vakuuksissa.

Kaksi yrittäjää kolmesta ei ole edelleenkään halukas ottamaan yritykseensä ulkopuolista sijoittajaa edes vähä-äänisillä tai kokonaan äänioikeudettomilla osakkeilla. Yleisimmät syyt pääomasijoittajan vieroksumiseen ovat pääomien riittävyys ja huoli päätösvallan menettämisestä.

Niinpä pk-yritysten ulkoinen rahoitus pysyy edelleen pankkikeskeisenä. 60 prosenttia ulkoista rahoitusta tarvitsevista aikoo vastaisuudessakin kääntyä pankin puoleen, mikä on liki main sama osuus kuin tähänkin asti.

Pankkien markkinaosuuksissa ei ole tapahtunut muutoksia, vaan MeritaNordbankenin ja Osuuspankkien yhteen laskettu 80 prosenttinen valta-asema pk-yritysten pankkirahoittajina on säilynyt. Näin siitäkkin huolimatta, että säästöpankit saivat yrittäjäsiaakkailtaan muita pankeja paremman kouluarvosanan.

Vakuutusalan muutokset jakavat markkinoita uudelleen

Ulkomaisen tarjonnan lisääntyminen, finanssitavaratalojen syntyminen ja etenkin Sammon ja Leonian yhdistyminen sekä Pohjola-Ryhmään kohdistuvat uudistukset voivat lähitulevaisuudessa johtaa siihen, että viidennes pk-yrityksistä vaihtaa vakuutusyhtiöryhmäänsä. 7 prosenttia vastaajista ilmoitti vaihtavansa vakuutusyhtiötä kevättalven kyselyhetkellä, jolloin Sampo-Ryhmän ja Pohjola-Ryhmän markkinaosuudet pk-sektorilla olivat yhtä suuret ja muita ryhmiä suuremmat.

Vakuutusalan uudelleen järjestelyiden myötä alan hintojen uskotaan pääosin nousevan ja yrittäjän neuvotteluaseman heikkenevän. Myös palveluiden määrän ja laadun suhteen pessimistisiä yrittäjiä on hieman enemmän kuin optimistisiä yrittäjiä. Sen sijaan vakuutusalan tuotevalikoiman ja liiketoiminnan tuntemuksen odotetaan pikemminkin paranevan uudelleen järjestelyiden myötä.

Muilta osin vakuutusalan ei uskota muuttuvan. Alan kilpailun ja tuotteiden vertailtavuuden heikkenemiseen uskoo yhtä moni kuin niiden paranemiseenkin. Kaikissa kysymyksissä selvästi eniten on niitä, jotka ennakoivat nykytilanteen pysyvän suunnilleen ennallaan.